

Черкаський обласний інститут післядипломної освіти
педагогічних працівників

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО ПІДХОДУ
У ПІДГОТОВЦІ ПЕДАГОГІВ ДО ВИХОВАННЯ КУЛЬТУРИ
ДЕМОКРАТИЗМУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ**

Готовність педагога до виховання в учнів культури демократизму є одним із важливих компонентів професійної готовності, передумовою ефективної діяльності у цьому аспекті, максимальної реалізації своїх можливостей та розкриття творчого потенціалу. У *структурі готовності* педагога до виховання культури демократизму учнів виділяємо *мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний та рефлексивно-особистісний* компоненти.

Мотиваційно-ціннісний компонент готовності до виховання культури демократизму учнів виражає усвідомлене ставлення педагога до означеної проблеми та її важливості у становленні особистості вихованця. Лише адекватна цілям виховної діяльності мотивація забезпечує ефективну реалізацію педагогом цілей виховання культури демократизму учнів, визначає характер його участі, досягнуті результати, а також саморозкриття особистості педагога у цій діяльності. Показниками мотиваційно-ціннісного компонента готовності до виховання культури демократизму учнів є усвідомлення необхідності здійснювати виховання зазначеного феномену у зростаючих громадян України; соціально-значущі мотиви діяльності педагога щодо виховання культури демократизму учнів; пізнавальний інтерес вчителя до різних аспектів зазначеного процесу, ціннісне ставлення до такої діяльності та ціннісні орієнтації в аспекті виховання культури демократизму (система переконань, ідеалів, прагнень, ставлень, а також етичних принципів педагогічної взаємодії на демократичних засадах).

Когнітивний компонент готовності до виховання культури демократизму учнів об'єднує сукупність усвідомлених знань педагога про суть і специфіку

зазначеного процесу, а також система загальнопедагогічних, предметних та спеціальних знань, необхідних для реалізації завдань виховання культури демократизму учнів. Його показниками є знання сутності культури демократизму як інтегрованої якості члена громадянського суспільства; основних нормативно-правових актів, що урегулюють демократизацію суспільного життя країни; сутності основних понять сфери життєдіяльності у громадянському суспільстві; теоретичних засад виховання культури демократизму учнів; загальної вікової та педагогічної психології; психолого-педагогічних умов, методики та технологій виховання культури демократизму в учнів різних вікових категорій.

Операційний компонент готовності до виховання культури демократизму учнів представлений комплексом гностичних, проектувальних, конструктивних, організаційних та комунікативних умінь і навичок із застосування інноваційних педагогічних технологій виховання цієї якості у школярів.

Рефлексивно-особистісний компонент готовності до виховання культури демократизму учнів передбачає усвідомлення, критичний аналіз і конструктивне вдосконалення власної діяльності щодо вирішення завдань зазначеного виховного процесу, а також усвідомлення й оцінка себе як носія культури демократизму. Рефлексивно-особистісний компонент готовності відображає навички й уміння аналізу виховного процесу, його коректування, прогнозування розвитку; уміння передбачати можливі потреби й проблеми. Показниками рефлексивно-особистісного компонента у структурі готовності до виховання культури демократизму учнів є: характер оцінки педагогом себе як суб'єкта процесу виховання культури демократизму школярів; усвідомлення сильних та слабких сторін власної особистості в аспекті виховання культури демократизму, що дасть змогу визначити зміст діяльності педагога щодо самовдосконалення; система особистісних якостей педагога, які дають змогу оптимально розв'язувати проблеми виховання культури демократизму учнів.

Для організації неперервної системи підготовки педагогічних працівників до виховання в учнівської молоді досліджуваного феномену ми скористались *програмно-цільовим підходом*, у відповідності до якого, за І.Д.Бехом, освіта має випереджальний характер й зумовлюється не наявною ситуацією, а цілями освітнього процесу та розробленою програмою дій [1, с.228].

Програмно-цільовий підхід у післядипломній педагогічній освіті - це метод розробки специфічних планів розвитку професійної компетентності педагогічних працівників на основі визначення освітніх проблем та формулювання відповідних цілей. Цей підхід передбачає розробку і реалізацію програми того чи іншого аспекту професійного вдосконалення; систематичний контроль за ходом та результатами підвищення кваліфікації; коригування заходів, спрямованих на реалізацію цілей.

Розроблена нами Програма підготовки педагогів у системі післядипломної освіти до виховання в учнів культури демократизму містить навчально-тематичний план *факультативного спецкурсу* «Теорія і методика виховання культури демократизму старшокласників» для використання на курсах підвищення кваліфікації, *дистанційний спецкурс* з аналогічною назвою для самостійного опанування педагогами у міжкурсовий період у рамках Інтернет-школи професійної майстерності, а також *методичні рекомендації* щодо організації циклу семінарів-практикумів у ході методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів. Зазначені розробки взаємозбагачують одна одну та спрямовані на сприяння оволодінню педагогічними працівниками теорією і методикою виховання культури демократизму учнівської молоді як на курсах підвищення кваліфікації, так і в міжкурсовий період.

Література.

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Підручник. – К.: Либідь, 2008. – 848с.